

Redogörelse för deltagande i kurs med hjälp av bidrag ur Märta Gunnar och Arvid Bothéns stiftelse, 2010.

IFLA Satellite Meeting in Uppsala

New Techniques For Old Documents, Scientific Methods in the service of Preservation and Book History.

16-18 augusti, Uppsala.

IFLA är en förkortning för *The International Federation of Library Associations and Institutions* och utgör som namnet antyder en världsomfattande organisation som representerar och bevakar biblioteksfrågor. Organisationen har 1600 medlemmar i 150 olika länder runt om i världen. Varje år håller IFLA en konferens med varierande teman. Temat för årets konferens som hölls i Göteborg den 10-15 augusti löd *Open access to knowledge - promoting sustainable progress*.

Utöver den stora konferensen hölls även en satellitkonferens i Uppsala som anordnades av IFLA-sektionen för bevarande och konservering. Konferensen behandlade nya metoder och tekniker inom konservering och bevarande av böcker och den riktade sig kanske främst till papperskonserverare men även andra intresserade deltagare såsom till exempel bokhistoriker.

Konferensens inledande dag innehöll arrangerade utflykter till Skolkloster, Carolina Rediviva och Museum Gustavianum. Dag två och tre, då jag medverkade, bestod av föreläsningar i Universitetets lokaler. Programmet erbjöd femton olika föreläsningar framförda av forskare och konservatorer från olika discipliner. Det var många intressanta bidrag och här följer en sammanfattning av ett urval från dessa.

Ett av föredragen hölls av Marie Allens, *senior lecturer* vid Institutionen för genetik och patologi, och handlade om DNA märkning av biblioteksböcker samt spårandet av DNA i samband med forskning om proviens. Allen berättade att DNA kod har introducerats som en ny metod att ge sedlar en unik märkning, en teknik som redan delvis används till exempel i Storbritannien. Det här är fortfarande ett väldigt nytt forskningsområde men med stora möjligheter. Kanske är detta framtidens sätt att stöldmärka biblioteksböcker?

Allen redogjorde även för ett annat forskningsprojekt där de analyserade DNA från Copernicus. I jakten efter referensprover undersöktes några hårstrån från en bok tillhörande Copernicusbiblioteket i Uppsala. Dessa nya möjligheter att finna spår kan vara en nyttig påminnelse för oss konservatorer eftersom avvägningen mellan att rengöra eller inte, alltid blir en etisk bedömning som vi har att ta ställning till.

Det var även intressant att höra Jeanne Drewes, chef för avdelningen för *Bokbindning och Bevarande* vid the Library of Congress i Washington, D.C., som presenterade deras aktuella forskning. Bland annat har de flera projekt om nedbrytning av audiovisuella medier, till exempel om magnetband och det som kallas ”sticky shelf syndrome”. Därtill har de utvecklat ett instrument som skonsamt har förmåga att läsa sköra grammofonskivor med laser, kallad ”Irene Machine”. De bedriver också studier kring livslängden av digitala medier.

Jonas Palm, arkivråd och chef för Bevarandeavdelningen på Riksarkivet, höll en föreläsning om ett treårigt forskningsprojekt, SurveNIR, som har resulterat i att de numera har ett nytt analysinstrument, en near-infrared-spectroscopy prototyp. Med hjälp av denna genomförs analyser av papper utan att göra åverkan på materialet, alltså en icke-destruktiv metod för att erhålla information om till exempel papperets kemiska sammansättning.

Ytterligare ett exempel på forskning från Sverige presenterades av Cecilia Rönnerstam från

Nationalmuseum, i form av ett föredrag om miniatyurer och pigment. Rönnerstam berättade om de stora svårigheterna i att hitta förteckningar av olika färgkompositioner som är direkt kopplade till terminologin. En välbevarad bok om miniatyrmåleri sammanställd av Elias Brenner visar dock på ett enastående undantag. Boken trycktes i Stockholm, 1680, och katalogiserar pigment med tillhörande namn skrivet på tre olika språk med ett fysiskt färgprov intill. Genom undersökningar med Near Infra Red (NIR) spectroscopy, kunde pigments kemiska egenskaper fastställas och spännande nog överensstämde de med miniatyurer på Nationalmuseum!

Från National Biblioteket i Oslo kom tre konservatorer; Wlodek Witek, Nina Hesselberg-Wang och Chiara Palandri. Tillsammans berättade de om ett nytt instrument som de införskaffat, the "VSC 6000", som står för "Video Spectral Comparator". I vanliga fall är detta ett redskap som används inom tullverket och inom det rättsmedicinska området för på ett icke-destruktivt sätt undersöka till exempel pass och sedlar. Instrumentet har många funktioner inkluderat kamera för fotografering i flera olika ljus; UV, IR, släpljus, transmitterande mm. Apparaten är ny på biblioteket från och med i år, vilket betyder att det för konserveringsavdelningen fortfarande handlar om en inkörningsprocess. Witek, Hesselberg-Wang och Palandri redovisade trots detta flera exempel på användningsområden. Det handlade till exempel om möjlighet att på ett enkelt sätt jämföra och identifiera olika bläck och papper. Instrumentet hade även framgångsrikt använts för att uttyda blekt bläck samt för allmän dokumentation.

Konferensen var en inspirerande upptakt till mina masters studier. Det var intressant att höra vad andra har gjort och det kändes värdefullt att få en repetition och introduktion till olika analysinstrument. Jag tyckte också att det var roligt att flera av talarna var forskare från andra discipliner som bidrar med andra utgångspunkter, vilket möjliggjorde nya perspektiv på konservering. Avslutningsvis vill jag tacka för det bidrag jag fått från Bothéns stiftelse.

Cecilia Isaksson,
papperskonservator,
mastersstudent vid Göteborgsuniversitet

Källreferenser

Egna anteckningar
Abstracts, utdelat konferensmaterial, opublicerat.